

Brüsszel, 2013.5.29.
COM(2013) 373 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Románia 2013. évi nemzeti reformprogramjáról

**és Románia 2012–2016-os időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjának tanácsi
véleményezéséről**

{SWD(2013) 373 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Románia 2013. évi nemzeti reformprogramjáról

és Románia 2012–2016-os időszakra vonatkozó konvergenciaprogramjának tanácsi véleményezéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására²,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira³,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

- (1) Az Európai Tanács 2010. március 26-án elfogadta az Európai Bizottság „Európa 2020” elnevezésű, a gazdaságpolitikák fokozott összehangolásán alapuló, a növekedést és foglalkoztatást célzó új stratégia elindításáról szóló javaslatát, amely stratégia azokra a kulcsfontosságú területekre összpontosít, amelyeken intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy javuljanak Európa lehetőségei a fenntartható növekedés és a versenyképesség terén.
- (2) A Bizottság javaslatai alapján a Tanács 2010. július 13-án elfogadta a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló ajánlást (2010–2014), 2010. október 21-én pedig elfogadta a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló határozatot⁴, melyek együtt alkotják az „integrált iránymutatásokat”. A tagállamok felkérést kaptak, hogy nemzeti gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukban vegyék figyelembe az integrált iránymutatásokat.
- (3) Az állam-, illetve kormányfők 2012. június 29-én elfogadták a Növekedési és Munkahely-teremtési Paktumot, amely koherens keretet teremt a minden lehetséges ösztönzőt, jogi és szakpolitikai eszközt felhasználó tagállami, uniós és euróövezeti

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² COM(2013) 373 final.

³ P7_TA(2013)0052 és P7_TA(2013)0053.

⁴ A Tanács 2013. április 22-i 2013/208/EU határozata.

tevékenységek számára. Döntöttek a tagállami szinten megvalósítandó intézkedésekről, és kifejezték teljes körű elkötelezettségüket az Európa 2020 stratégia céljainak megvalósítása és az országspecifikus ajánlások végrehajtása iránt.

- (4) A Tanács 2012. július 6-án ajánlást fogadott el Románia 2012. évi nemzeti reformprogramjáról, valamint véleményezte Románia 2011-2015-es időszakra vonatkozó, aktualizált konvergenciaprogramját.
- (5) A Bizottság 2012. november 28-án elfogadta az éves növekedési jelentést⁵, amely elindítja a gazdaságpolitikai koordináció 2013. évi európai szemeszterét. Ugyancsak 2012. november 28-án a Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést⁶, amelyben Romániát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra kerül sor.
- (6) Az Európai Tanács 2012. március 14-én elfogadta a pénzügyi stabilitás, a költségvetési konszolidáció és a növekedést ösztönző intézkedések biztosítására irányuló prioritásokat. Hangsúlyozta, hogy differenciált és növekedésbarát költségvetési konszolidációt kell végrehajtani, helyre kell állítani a gazdaságnak történő hitelnyújtás rendes feltételeit, ösztönözni kell a növekedést és a versenyképességet, kezelni kell a munkanélküliséget és a válság társadalmi következményeit, valamint korszerűsíteni kell a közigazgatást.
- (7) Románia 2013. április 30-án benyújtotta a 2012-2016-es időszakra vonatkozó, 2013. évi stabilitási programját és 2013. évi nemzeti reformprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (8) A 2013. évi konvergenciaprogramnak az 1466/97/EK tanácsi rendelet szerinti értékelése alapján a Tanács úgy véli, hogy a programban szereplő költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott, és összhangban van az Európai Bizottság legutóbbi előrejelzésével. Jelentős konszolidációs erőfeszítéseknek köszönhetően és a Tanács ajánlásaival összhangban Románia 2012-ben 3 % alá csökkentette költségvetési hiányát. A konvergencia program a GDP -1 %-át (korábban a GDP -0,7 %-át) kitevő középtávú költségvetési célt (MTO) tűzött ki, amely összhangban van a Stabilitási és Növekedési Paktummal. A programban felvázolt költségvetési stratégia célja, hogy 2014-re elérjék az MTO-t, amely a Bizottság által a közösen elfogadott módszertan alapján újraszámolva megfelel az MTO 2015-ig való elérésének. Az MTO felé való haladás strukturális értelemben 2013-ban magasabb a GDP 0,5 %-ánál, illetve 2014-ben a 0,4 %-ánál. A programidőszak során teljesült a kiadási szint. 2013-ban a kiigazítások a bevétel növelő intézkedések, amilyenek például az adóból jóváírható tételek csökkentése, a mezőgazdasági adózás fejlesztése, a gázárak deregulációját követően egyszeri adó kivetése, valamint az elektromosság és gáz transzmissziójára kivetett különadó révén az időszak elejére összpontosítottak. A konvergenciaprogramhoz kapcsolódó fő kockázatok az uniós alapok felhasználásával kapcsolatban esetleg szükségessé váló további pénzügyi korrekciók vagy a kiemelt projektek nemzeti költségvetésből való finanszírozása, a hátralékok ismételt felhalmozódása, különösen a helyi önkormányzatok szintjén, valamint az állami tulajdonú vállalatok szerkezetátalakításának lassúsága. A román államadósság viszonylag alacsony maradt, 2012-ben a GDP 37,8%-a volt. 2014-ben várhatóan 38,6%-ra fog emelkedni, de a programidőszak során jóval a 60 %-os GDP küszöb alatt fog maradni.

⁵ COM(2012) 750 final.

⁶ COM(2012) 751 final.

- (9) Az Európai Bizottság és az IMF Románia 2011. február 7-i kérését követően előzetes gazdasági módosító programról állapodott meg a román hatóságokkal. Románia az EU előzetes segélyével összefüggésben vállalta, hogy átfogó gazdasági programot hajt végre, mely különös hangsúlyt fektet a munkaerő- és termékpiacon működésének javítására, és a román gazdaság ellenállóképességének és növekedési potenciáljának növelésére irányuló szerkezeti reformintézkedésekre. A program ezzel párhuzamosan biztosította a költségvetési konszolidáció folytatását, a költségvetés végrehajtásának és ellenőrzésének javulását, és reformokat a külső-, a monetáris, a pénzügyi stabilitási és a pénzpiaci szakpolitikák terén. 2013 márciusában Románia hivatalosan kérelmezte az IMF program három hónapos meghosszabbítását. Noha 2013 márciusától megszűnt az a lehetőség, hogy az uniós alapokat vegyenek igénybe, a program végső felülvizsgálatára 2013 júniusában fog sor kerülni.
- (10) Románia költségvetési helyzete javult, 2012-ben 3 % alá csökkent a költségvetés hiánya, és 2013-ban további költségvetési konszolidáció várható. Az adózási kötelezettség teljesítésének alacsony szintje komoly kihívást jelent a román adórendszer számára, különösen a héa és a munkához kapcsolódó adók terén. A környezetvédelmi adók az uniós átlag alatt maradnak. A román államadósság alacsony maradt, 2011-ben a GDP 34,7 %-a volt. 2014-ben várhatóan 38 %-ra fog emelkedni, de a 60 %-os GDP küszöb alatt fog maradni. Noha Romániát rövid vagy közép távon nem fenyegeti költségvetési feszültség, az életkorhoz kapcsolódó kiadások miatt hosszú távon közepes mértékű veszélynek van kitéve. A foglalkoztatottak nyugdíjasokhoz viszonyított alacsony aránya miatt aggodalmak fogalmazódnak meg a nyugdíjrendszer fenntarthatóságával és megfelelőségével kapcsolatban. Románia jelenleg egyike azon két tagállamnak, melyek nem döntöttek a férfiakra és nőkre érvényes nyugdíjkorhatár kiegyenlítéséről, továbbá az idősebb munkavállalók foglalkoztatottsági aránya jelentősen az uniós átlag alatt marad (2012-ben 41,4 %).
- (11) A román egészségügyi szektorban jelentős egyenlőtlenségek mutatkoznak az ellátásokhoz való hozzáférés és a szolgáltatások minősége tekintetében. Ez a rendelkezésre álló források nem kellően hatékony felhasználására és a rossz vezetésre is visszavezethető. Az egészségügyi szektor hatékonyságának növelésére irányuló reformok megkezdődtek, de folyamatos erőfeszítésekre van szükség. Növelni lehetne a rendszer költséghatékonyágát a túlzott kórházi betegellátás csökkentése, valamint az elsődleges ellátó és betegirányító rendszerek megerősítése révén.
- (12) 2012-ben Romániában továbbra is alacsony maradt a foglalkoztatottság szintje (63,8 %), noha az előző évben történt egy kis mértékű előrelépés (62,8 %). Továbbra is nehéz lesz elérni az ország az Európa 2020 keretében megfogalmazott 70 %-os célkitűzését. A román munkatermelékenység továbbra is az egyik legalacsonyabb az Unióban. A közfoglalkoztatás aktiválásának és a munkakereső és újraképző szolgáltatásoknak a minősége továbbra is viszonylag alacsony. Az igazgatási kapacitás korlátozottsága nem teszi lehetővé sem minőségi, személyre szabott szolgáltatások révén az aktív munkaerő-piaci politikák hatékony végrehajtását, sem az aktív és passzív munkaerő-piaci politikák jobb integrációját. A felnőttek részvétele az élethosszig tartó tanulásban nagyon alacsony szinten stagnál (2011-ben 1,6 %), amely jóval alacsonyabb az uniós átlagnál (8,9 %). A fiatalok foglalkoztatásának és aktivitásának arányai 2012-ben a legalacsonyabbak közé tartoztak az Unióban (23,9 % és 30,9 %), miközben a fiatalok körében a munkanélküliség aránya 2012-ben magas – 22,7 % – volt. Románia nem könnyvelheti el a fiatalok magas és növekvő arányát sem a foglalkoztatás, sem az oktatás és képzés (2012-ben 16,8%) terén.

- (13) A szegénység csökkentése továbbra is komoly kihívás. 2011-ben Romániában a népesség 40,3 %-át fenyegeti szegénység és társadalmi kirekesztés, ami majdnem kétharmaddal több az uniós 24,2 %-os átlagnál. A gyermekek különösen érintettek (49,1 %). A szociális transferek hatása (a nyugdíjakat ide nem értve) a szegénység csökkentése terén jelentősen alatta marad a transferek átlagos hatékonyságának az EU-ban, mind a népesség egésze (2011-ben 23,7 % Romániában az uniós 37,5 %-hoz képest), mind a gyermekek (22 % az uniós 42,8 %-hoz képest) tekintetében. A szociális juttatások felvételének, lefedettségének és megfelelőségének alacsony szintje továbbra is rontja a szociális juttatások hatékonyságát a szegénység csökkentése terén. A szociális támogatások terén 2012-ben több jogszabályt is elfogadtak a 2011-es reformok következtében. A hátramaradó jogszabályok elfogadása fontos lépés lenne a reform teljeskörű végrehajtása irányába. Ugyanakkor tovább kellene erősíteni az aktiválási intézkedésekkel való kapcsolatot. 2012-ben megkezdődött a Nemzeti Roma Integrációs Stratégia végrehajtása, ám az eredmények szerények. A különböző érintettek közötti jobb koordinációra lenne szükség a stratégia hatékony végrehajtásához, ideértve a források elosztását.
- (14) A 2011-es oktatási törvény, mely egy olyan nagyszabású reform, amely az oktatás minden szintje tekintetében hosszú távú célokat állapított meg a minőség növelése érdekében, mindig nem érvényesül minden tekintetben. Az oktatási reform sikeres végrehajtásához rá kell fordítani az igazgatási kapacitási kiépítéséhez és a politikaalkotáshoz szükséges pénzügyi és emberi erőforrásokat. Románia jelentős kihívásokkal néz szembe oktatási és képzési rendszere minőségének javítása terén. Komoly kihívás a korai iskolaelhagyás; A 2012-es 17,3 %-os román korai iskolaelhagyási arány jóval az Unió átlag (13,5 %) és a nemzeti 11,3 %-os cél fölött volt. A problémák különösen a mezőgazdasági és távol eső területeket, valamint a romákat érintik. Romániában hiányoznak a korai iskolaelhagyók tekintetében a megfelelő adatgyűjtési mechanizmusok; az ez év során elfogandó átfogó stratégia várhatóan segíteni fog e tekintetben. A minőségi, megfizethető korai gyermekkori oktatás és gondozás továbbra is problémás. A képzettségek és a munkaerő-piaci kereslet illeszkedésének hiánya jellemzi a szakképzési és felsőoktatási programok jelentős részét, emellett külön kihívás a szakmai készségek alacsony szintje. A felsőoktatásban végzetek körében a munkanélküliség magas aránya és a túlképzettség kiemelten fontossá teszi a felsőoktatás további összehangolását a munkaerőpiaccal. Lassú fejlődés volt tapasztalható a szülőiktől külön nevelkedő gyermekek intézményi ellátásáról a minőségi alternatív gondozásra való átállás terén, ám további erőfeszítésekre van szükség.
- (15) Az igazgatási kapacitás alacsony szintje alapvető probléma Romániában. A közigazgatást következetlen jogi keretek, a vészhelyzeti utasításokhoz való gyakori folyamodás, a minisztériumközi együttműködés alacsony szintje és a bürokrácia magas foka jellemzi. A helyzetet tovább rontja a képzettségek hiánya, a személyzet felvételének átláthatatlansága, és a felsővezetés gyakori cseréje. Az igazgatási kapacitás gyengesége hozzájárul az uniós finanszírozás felhasználásának alacsony mértékéhez. Az felhasználás jelentősen elmaradt az EU pénzügyi segítségnyújtási programja keretében elfogadott 2012 végi céltól. 2012 végén az összesített felhasználás 5,53 milliárd EUR volt, vagyis az összes elérhető strukturális, kohéziós és mezőgazdasági alap 20,2 %-a. Ez 2,47 milliárd EUR-val volt kevesebb a programban lefektetett 8 milliárd EUR-ós 2012 végi céltól. A strukturális és kohéziós alapok felhasználási aránya még alacsonyabb, 2013 márciusában 13 % volt. Az uniós alapok felhasználása visszaesett 2012 második felében, ezt követően a nemzeti és uniós számvevők több súlyos hibát derítettek fel az irányítási és ellenőrzési rendszerekben és

a közbeszerzésben. Jelentős a veszélye annak, hogy 2013-ban a strukturális és kohéziós alapok jelentős része visszavonásra kerül.

- (16) Romániának több problémával is szembe kell néznie a gazdasági versenyképesség terén, miközben az ipari és szolgáltatási szektorokban alacsony maradt a termelékenység. A fő kihívások a gyenge üzleti környezet és a kutatásfejlesztés támogatásának alacsony szintje. Az üzleti környezet javításának egy szélesebb, összefüggő e-kormányzati stratégiába kell illeszkednie, amely előremozdítja az átlátható, jogbiztonságot nyújtó igazgatási kultúrát, és jobb online közszolgáltatásokat biztosít. Romániának lépéseket kellene tennie annak érdekében, hogy a kis- és középvállalkozások könnyebben férjenek hozzá forrásokhoz, és csökkenjenek adminisztratív terheik. A kutatásfejlesztés intenzitása rendkívül alacsony (2011-ben 0,48 % volt), és komoly javulásra van szükség a befektetések hatékonysága és hatásossága terén. A kutatásfejlesztésbe befektetőknek előnyben kell részesítenie azokat a tevékenységeket, melyek potenciálisan magánbefektetéseket vonzhatnak. Romániának meg kell erősíteni a szellemi alkotások védelmének jogi kereteit, tekintettel a kutatási eredmények növekvő kereskedelmi hasznosítására.
- (17) Romániában alacsony az energia- és közlekedési szektorban a verseny és a hatékonyság szintje. E területeken komoly kihívást jelent a hatékonyság hiánya és az állami tulajdonú vállalatok nem átlátható vezetése. Increasing energy efficiency in buildings, district heating, industry and transport is a further key challenge. Románia harmadik legenergia-igényesebb gazdaság az EU-ban, az energia-igénye az EU átlag 2,5-szerese. Egyben az Unió harmadik legnagyobb szén-dioxid kibocsátó gazdasága. Romániában a lakóépületek az EU-15 átlagánál 8-szor több energiát használnak a nem hatékony távfűtési rendszer következtében, illetve az épületek megfelelő szigetelésének hiánya következtében. Továbbra se fejeződött be a román elektromos és gázpiacok integrációja az uniós piacokba, és meg kell valósítani a gázvezetékek határon átnyúló összekötését.
- (18) Az európai szemeszterrel összefüggésben a Bizottság elvégezte Románia gazdaságpolitikájának átfogó elemzését, értékelte a konvergencia programot és a nemzeti reformprogramot. Figyelembe vette nemcsak a programok Románia fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Európai Unió átfogó gazdasági kormányzását uniós szempontoknak a jövőbeli nemzeti döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni. Az alábbi 1–8. ajánlás tükrözi a Bizottság európai szemeszter keretében tett ajánlásait.
- (19) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta Románia konvergenciaprogramját, és arról alkotott véleményét⁷ különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi,

AJÁNLJA, hogy Románia 2013–2014-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Fejezze be az EU/IMF pénzügyi segítségnyújtási programot.
2. Biztosítsa a növekedésbarát fiskális konszolidációt és a tervezettek szerint hajtsa végre a 2013-ra és az azt követő évekre szóló költségvetési stratégiát, ezáltal biztosítva, hogy a közép távú célok 2015-ig megvalósuljanak. Az adózási kötelezettségek teljesítésére irányuló átfogó stratégia végrehajtása révén javítsa az adóbehajtást és lépjen fel a be nem vallott munka ellen. Ezzel párhuzamosan keresse meg a környezetvédelmi adókra való fokozottabb támaszkodás lehetőségeit.

⁷ Az 1466/97/EK rendelet 9. cikkének (2) bekezdése értelmében.

Egyenlítse ki a férfiakra és a nőkre vonatkozó nyugdíjkorhatárt, és támogassa a nyugdíjreformot az idősebb dolgozók foglalkoztatásának megkönnyítése révén.

3. Hajtson végre a hatékonyság, a minőség és a hozzáférhetőség növelésére irányuló reformokat az egészségügyi szektorban, különösen a hátrányos helyzetűek, valamint a távoli és elzárt közösségek tekintetében. Csökkentse a túlzott kórházi ápolást, többek között a kórházon kívüli ápolás erősítésével.
4. Az aktív munkaerő-piaci politikák felülvizsgálata és megerősítése, képzés és személyre szabott szolgáltatások nyújtása, valamint az élethosszig tartó tanulás előmozdítása révén növelje a munkaerő-piaci részvételt, ideértve a foglalkoztatás megkönnyítését és a munkaerő termelékenységének növelését. Növelje a Nemzeti Foglalkoztatási Ügynökség kapacitását annak érdekében, hogy javuljon a szolgáltatások minősége és nőjön a lefedettség. To fight youth unemployment, implement without delay the National Plan for Youth Employment, including for example through a Youth Guarantee. A szegénység csökkentése érdekében növelje a szociális transzferek hatékonyságát és hatásosságát, különös figyelmet fordítva a gyermekekre. A vonatkozó jogszabályok elfogadása és az aktivációs intézkedésekkel való kapcsolat megerősítése révén fejlessze be a szociális támogatások reformját. Biztosítsa a nemzeti roma integrációs stratégia konkrét végrehajtását.
5. Gyorsítsa fel az oktatási reformot, ideértve mind központi, mind helyi szinten az igazgatási kapacitás kiépítését, és a reformok hatásának kiértékelését. Gyorsítsa fel a szakképzés reformját. Hozza összhangba a felsőoktatást a munkaerő-piaci igényekkel, valamint segítse elő a hátrányos helyzetűek hozzáférését. Hajtsa végre a korai iskolaelhagyókra vonatkozó nemzeti stratégiát, külön figyelmet fordítva a koragyermekkori minőségi oktatáshoz való hozzáférésre, elérhetővé téve azt a roma gyermekek számára is. Gyorsítsa fel a szülei-től külön nevelkedő gyermekek intézményi ellátásáról az alternatív gondozásra való átállást
6. Erősítse a kormányzást, valamint javítsa az intézmények és a közigazgatás minőségét, különösen a stratégiai- és költségvetési tervezési kapacitás növelése, a közigazgatásban jobb humán erőforrás menedzsmenttel megvalósított fokozottabb szakmaiság, valamint az államigazgatás különféle szintjei között koordinációs mechanizmusok erősítése révén. Hatásvizsgálatok és rendszeres értékelések révén jelentős mértékben javítsa a szabályozás minőségét. Fokozza az uniós források felhasználására irányuló erőfeszítéseket, különösen a vezetési és ellenőrzési rendszerek megerősítése és a közbeszerzések javítása révén.
7. Fejlessze és egyszerűsítse az üzleti környezetet, különösen a kis- és középvállalkozások igazgatási terheinek csökkentése és átfogó e-kormányzási stratégia végrehajtása révén. Tegye egyszerűbbé és sokszínűbbé a kis- és középvállalkozások forrásokhoz való hozzáférését. Építsen ki szorosabb kapcsolatokat a kutatás, az innováció és az ipar között, különösen a potenciálisan magánbefektetéseket vonzó kutatási és fejlesztési tevékenységek között prioritások felállítása révén. Fokozza az ügyek eldöntésére és a korrupció elleni hatékonyabb fellépésre irányuló erőfeszítéseket az igazságügyi rendszer minőségének, függetlenségének és hatékonyságának fejlesztése céljából.
8. A nemzeti szabályozó hatóságok függetlenségének és kapacitásának biztosítása, valamint az energia- és közlekedési iparágakban az állami tulajdonú vállalatok vállalatirányítási reformjának folytatása révén fokozza a versenyt és a hatékonyságot a hálózati iparágakban. Adopt a comprehensive long-term transport plan and improve broadband infrastructure. Folytassa a hatósági gáz- és elektromos árak felszámolását,

és az energiahatékonyság növelését. Fejlessze az energiahálózatok határon átnyúló integrációját, és gyorsítsa fel a gázvezetékek összekötésére irányuló projektek végrehajtását.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*